

СКАРБНІЦА ВЕДАЎ

Кожны дзень мы імкнёмся пазнаць новае. Чым бы ні займаўся чалавек, дзе б ён ні працаваў, крыніцай ведаў заўсёды служыць яму друкаванае слова. Нялёгка цяпер знайсці сям'ю, у якой не было б сваёй хатняй бібліятэчкі. Томікі

У даведчна-бібліяграфічным адзеле над каталогамі схіліліся студэнты Іна Вечар, Таццяна Качароўская і Алесь Станюта.

Тэкст і фота А. Дзітлава

вершаў суседнічаюць з падручнікамі палітэканоміі, зборы твораў класікаў — з доведнікамі трактарыста. Побач са зборнікамі ўспамінаў пра Ільча стаяць гадавыя камплекты «тоўстых» часопісаў.

І ўсё ж, якім бы вялікім ні быў хатні збор кніг, ён не можа задаволіць запатрабаванняў чалавека працы, якія растуць з кожным днём. Ад дзявярай нашых дамоў пракладзены незарастаючыя сцяжынкі ў грамадскія бібліятэкі. Акцыбронак з першага класа і сівы пенсіянер аднолькава настойліва патрабуюць у бібліятэкара кнігу, якая іх цікавіць. Масавыя бібліятэкі сталі цяпер адной з тых з'яў, без якіх немагчыма ўявіць сабе сацыялістычны лад жыцця. Толькі ў нашай рэспубліцы іх больш 20 тысяч.

Многім бібліятэкам любоўна прысвоены імёны людзей, чыё жыццё само было светачам ведаў, — пісьменнікаў, грамадскіх дзеячоў. Самую буйную ў рэспубліцы дзяржаўную бібліятэку, якая мае многамільённы збор самых розных друкаваных выданняў, па праву назы-

ваюць скарбніцай ведаў. Яна носіць імя Уладзіміра Ільіча Леніна.

У самым цэнтры беларускай сталіцы на Чырвонаармейскай вуліцы стаіць будынак «ленінскай» бібліятэкі. Скрамны фасад з вялікімі вокнамі, паўкруглыя прыступкі, па якіх тысячы людзей падымаюцца кожны дзень у прасторныя чытальныя залы і ўтульныя кабінеты...

Хто б вы ні былі, — пастаянны наведвальнік гэтай бібліятэкі ці ўпершыню ўвайшлі сюды, — вас акружаць тут сапраўднай увагай і чутым клопамат.

Пошукі патрэбнай кнігі лепш за ўсё пачаць з даведчна-бібліяграфічнага аддзела, дзе сканцэнтраваны каталогі і ўказальнікі літаратуры, складзеныя такім чынам, каб хутка і поўна адказаць на любое ваша пытанне.

— Дзе можна знайсці звесткі аб архітэктуры аэравакзалаў?

— Якая гісторыя стварэння «Сентыментальнага вальса» Чайкоўскага?

— Што гаварыў Ленін аб развіцці ў нас фатаграфіі як аднаго са сродкаў прапаганды?

— Дзе знайсці ўспаміны Генрыха Ма на пра Чэхава?

На гэтыя і ўсе іншыя пытанні, падслу-

Электрык трэста «Белгандальбуд» Віктар Жыгоцкі — студэнт-завочнік. Большую частку вучэбных заданняў ён выконвае ў бібліятэцы.

Першыя выданні ленінскіх прац і комплекты ленінскіх газет, якія захоўваюцца ў бібліятэцы.

У агульнай чытальні бібліятэкі.

ханьня намі на працягу паўгадзіны, хутка былі дадзены адказы: чытайце ў такой кнізе, у такім часопісе, у такім артыкуле і нават на такой вась старонцы.

У кабінетах і чытальных залах людзі

праседжаюць гадзінамі, займаючыся самаадукацыяй, вывучаючы тое ці іншае пытанне па праграме інстытута, рыхтуючыся да абароны навуковай дысертацыі, да выступлення ў друку, да лекцыі. З вялікіх і ёмістых сховішчаў па просьбе чытачоў дастаюцца самыя рэдкія выданні.

Вось перад адным з наведвальнікаў залы навуковых работнікаў ляжаць дзве кнігі. Адна з іх, надрукаваная ў 1872 годзе, называецца: «Працы экспедыцыі, пасланай імператарскім вольным эканамічным і рускім географічным таварыствам для даследавання хлебнага гандлю і вытворчасці ў Расіі». Другая, яшчэ з пахам друкарскай фарбы, названа: «Матэрыял да лекцыі на тэму: «Асваенне цалінных і абложных земляў—важная крыніца павелічэння вытворчасці збожжа». Ад апісання сярпа да тэорыі камбайна. Ад расказа аб пагоншчыках быкоў, якія дастаўлялі ў мінулым стагоддзі збожжа на дняпроўскія прыстані, да кіраўніцтва па арганізацыі аўтапаездаў і будаўніцтву навейшых элеватараў.

З асаблівай беражлівасцю захоўваюцца ў бібліятэцы рэдкія экзэмпляры кніг, а сярод іх тыя, што выдадзены пры жыцці Уладзіміра Ільіча Леніна і змяшчаюць першыя публікацыі яго неўміручых твораў. Тут жа і экзэмпляры ленінскіх газет «Искра», «Вперед», першых марксісцкіх часопісаў. Вось некалькі нумароў газеты «Вперед», выдадзеных у Жэневе пяцьдзесят пяць год таму назад, у красавіку гістарычнага 1905 года. Тэарэтычныя артыкулы, палемічныя заметкі, рэвалюцыйная хроніка, парады (з чарцяжамі), як трэба ўзводзіць барыкады. Гэта немагчыма чытаць без хвалявання! Нават самыя кароткія матэрыялы—адказы карэспандэнтам у «Паштовай скрынцы» ўражаюць наша ўяўленне, як яркія ўспышкі рэвалюцыйных зарніц, якія дайшлі да нас праз дзесяцігоддзі. Напрыклад: «Тэр-гіо. Письмо атрымана. Дзякуем. Працягвайце. Паўтарыце шыфр, нельга разабраць, таму што напісаны радок на редку». Або: «Аўтару пратэстаў супраць «Искры». Дзякуем, але друкаваць не варта: на кожны чых не надароўкаешся».

Амаль пяцьсот год прайшло з таго часу, як беларускі асветнік Георгі Скрына

паклаў пачатак кнігадрукаванню ў Беларусі. У бібліятэцы імя Леніна захоўваюцца каштоўнейшыя экзэмпляры яго кніг. Старонкі іх здаюцца пасівельмі, ілюстрацыі — паблеклымі. І ўсё ж як ярка свецяць сёння гэтыя фаліянты, гэтыя кнігі-прадзеды, якія дажылі да светлага лёсу свайго многамільённага друкаванага патомства!.. З беларускім першадрукараром суседнічае яго старэйшы брат — Іван Фёдараў. Тут жа кнігі, выдадзеныя ў XVI—XVIII стагоддзях друкарнямі брацтваў — Магілёўскай, Куцейнаўскай, Буйніцкай і іншымі. Гэтыя першыя беларускія кнігі неслі і першае гнёўнае слова свабодалюбівага народа. Яны маюць ярка акрэсленую антыкаталіцкую накіраванасць, глыбокі гуманістычны змест.

Чытачы, што чэрпаюць веды з кніг бібліятэкі імя Леніна, жывуць не толькі ў Мінску. Іх можна сустрэць у любым кутку рэспублікі. Дастаткова быць запісаным у любой мясцовай бібліятэцы, каб стаць чытачом «ленінскай» па між-

Абавязкі галоўнага бібліятэкара выконвае малады спецыяліст Георгі Галенчанка. Ён заканчвае сёлета вучобу і для дыпломнай працы выбраў тэму: «Кнігадрукаванне на Беларусі ў XVI—XVIII стагоддзях». Уважліва чытае ён унікальнае выданне — адну з кніг Георгія Скарныны.

Есць у бібліятэцы аддзел, дзе гучыць музыка. У кабінце мастацтва сабраны багатая нотная літаратура. З новымі творамі савецкай музыкі знаёмляцца хормайстар дома культуры швейнай фабрыкі імя Крупскай Зінаіда Дзідэнка і ўдзельніца самадзейнага хору работніца Тамара Кляшторная.

бібліятэчнаму абанемента. Да запатрабаванняў іншагародніх чытачоў работнікі бібліятэкі адносяцца з асаблівай увагай.

У глыбіні Веткаўскага раёна Гомельскай вобласці знаходзіцца Прыснянская клубная бібліятэка. Настаўніцы Іззіна спатрэбілася кніга аб лабараторных работах па фізіцы. Бібліятэкар сумна развяла рукамі — такой кнігі ў яе не аказалася. Але яна тут жа прапанавала настаўніцы запоўніць невялікі бланк. Гэта быў заказ на атрыманне літаратуры па міжбібліятэчным абанемента. У ім трэба ўказаць дакладную назву кнігі. Іззіна памятала толькі, што кніга напісана Зварыкіным. Бланк-заказ паступіў у раённую бібліятэку. Там гэтага падручніка таксама не аказалася. Заказ пераслалі ў Гомель. Але і ў Гомелі паўтарылася тое ж. Заказ прыснянскай настаўніцы

У адзеле беларускай кнігі часта можна сустрэць Галіну Барташэвіч — супрацоўніцу Акадэміі навук БССР. Яна цікавіцца пытаннямі беларускай этнаграфіі.

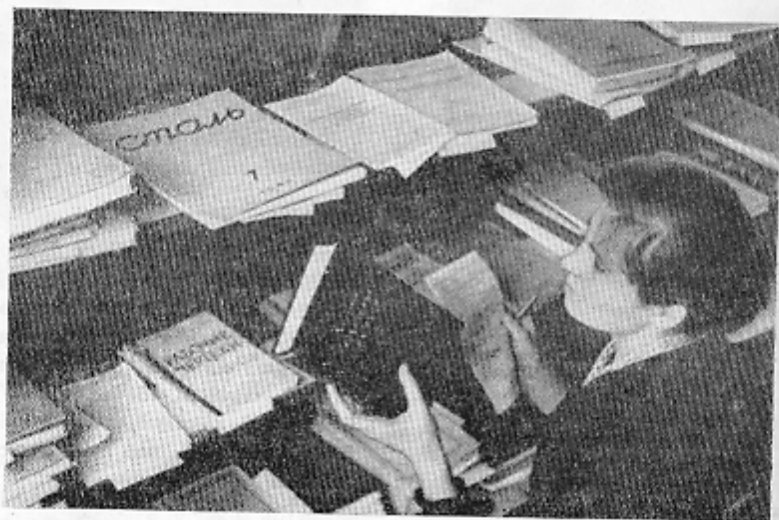
ваецца «Фронтальныя лабараторныя зняткі па фізіцы ў сярэдняй школе». Кніга была знята з паліцы, загорнута ў шчыльную паперу і адпраўлена поштай па прызначэнню.

Малады фармацэўт В. Алдушына, якая працуе ў Петрыкаве, звярнулася ў сваю бібліятэку з просьбай падабраць ёй літаратуру аб павышэнні прадукцыйнасці працы ў аптэцы. І гэты запыт трапіў у «ленінскую» бібліятэку. Работнікі міжбібліятэчнага абанемента адправілі ў Петрыкаў не толькі кнігі, але і некалькі нумароў часопісаў, дзе змешчаны артыкулы, якія цікавяць маладога фармацэўта.

Мы паказалі ў гэтым рэпартажы толькі некаторыя бакі складанай і карпатлівай работы супрацоўнікаў Дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна. У аб'ектыў фотаапарата не трапілі дамашні абанемента, метадычныя кабінеты, чытальня замежнай перыядычнай літаратуры, тэматычныя выстаўкі.

Да позняга вечара не гаснуць агні ў сціплым шэрым будынку па Чырвонаармейскай вуліцы. Тысячы чытачоў штодзённа чэрпаюць тут з кніг ведаў. Бібліятэка, якая носіць імя найвялікшага з людзей нашай эпохі, памагае савецкім людзям выконваць яго заветы — працаваць, марыць, ствараць цудоўнае камуністычнае заўтра.

трапіў у рукі бібліятэкара «ленінскай». Але і тут кнігу знайшлі не адразу. Работнікі бібліятэкі імя Леніна, вельмі ўважліва прагледзелі мноства картак у каталогах перш, чым ім удалося выканаць жаданне чытачкі. Аказалася, што падручнік складзены двума аўтарамі — А. Пакроўскім і В. Зверыкіным і назы-

Своечасовым выкананнем заказаў чытачоў заклапочана супрацоўніца аддзела міжбібліятэчнага абанемента Рыма Зіневіч.